VIKIPEEDIA

Dobu keel

Dobu keel kuulub Austroneesia keelte hõimkonda, Paapua poolsaare keelte hulka. Täpsem piirkond, kus dobu keelt kasutatakse, on Milne Bay provints, Esa'ala rajoon, Sanaroa, Dobu, osad Fergussonist ja Normanby saartest. Kokku kõneldakse seda keelt umbes 500 külas. Kõnelejate arv on 10 000 (1998. aasta andmetel). Keelt kasutatakse laialdaselt. Dobu keeles on kasutusel ladina tähestik.[1]

dobu keel (Dobu)	
Kõneldakse	Milne Bay provints, Esa'ala rajoon, Sanaroa, Dobu, osad Fergussonist ja Normanby saartest
Kokku kõnelejaid	10 000
Keelekoodid	
ISO 639-1	dob

Sisukord

Hääldus
Silpide dubleerimine ehk reduplikatsioon
Häälikud
Arvsõnad
Keelenäide
Huvitavat dobu keele kohta
Viited

Hääldus

y = i

w = u [2]

Silpide dubleerimine ehk reduplikatsioon

Dobu keeles korratakse tavaliselt teist silpi, kui tahetakse väljendada nt kavatsust, räägitakse minevikust, hetketegevusest vms.

Nt [ya'wali] – "ma laulan (harjumuspärane, pidevalt toimuv)", aga [ya'wali'wali] "ma laulan (hetkeline tegevus)".

['siwa] – "valama" aga ['siwasi'wena] "valatud"

Kõige lühemad sõnad dobu keeles on "be/ga" - tähenduses "ja", "ta" - tähenduses "jah/aga" ning "o" - tähenduses "jah". Ülejäänud sõnad on vähemalt kaks silpi pikad.

Rõhk sõnades ei ole kunagi kõnes kindel, eriti lühemate sõnade puhul.[3]

Häälikud

Täishäälikud: i, e, a, o, u

Kaashäälikud:

- huulhäälikud ehk bilabiaalid: p, pw, b, pw

- hambasombuhäälikud ehk alveolaarid: t, d

- pehme suulae häälik ehk velaar: k, kw, g, gw

- hõõrdhäälik ehk frikatiiv: s

- külghäälik ehk lateraal: l

- ninahäälik ehk nasaal: m, mw, n

- pool-täishäälik: w, y

[4]

Arvsõnad

1- 'e bweu

2 - 'e rua

3 - 'e to

4 - 'e ata

5 - nima

6 - nima 'e bweu

7 - nima 'e rua

8 - nima 'e to

9 - nima 'e ata

10 - sanau [5]

Keelenäide

Kagutoki – Tavaline tervitus

Mwao utautauya?/Mwao? - Kuhu sa lähed?

Gonagona boboana – Tere hommikust!

Boiboi boboana – Head ööd/õhtut! [6]

Huvitavat dobu keele kohta

- Dobu saarel on viis murret: Edugaula, Ubuya, Galubwam, Sanalowa ja Loboda.
- Kui sõnas on järjest kaks täishäälikut, tekib nende täishäälikute vahele paus, nagu oleks sõna silbitatud.[7]
-
- Dobu keel on ametlik kiriku- ja töökeel.
-
- 80% rahvastikust on kirjaoskajad.
-
- nt üks 14 silpi pikk sõna: si'a.wa'a.wa'go.ma'ge.yo'ge.yo'ni.da.ya – nad ütlevad, et me oleme tõepoolest halvad inimesed.
-
- Dobu rahvas moodustab Dobu-Duau-keelte hulgas suurima grupi.[8]

Viited

1. http://www.ethnologue.com/language/dob
2. http://www-01.sil.org/pacific/png/pubs/21542/Dobu_Phonemics.pdf
3. http://www-01.sil.org/pacific/png/pubs/21542/Dobu_Phonemics.pdf
4. http://www-01.sil.org/pacific/png/pubs/21542/Dobu_Phonemics.pdf
5. http://language.psy.auckland.ac.nz/austronesian/language.php?id=218
6. http://users.elite.net/runner/jennifers/Greetings%20D.htm#Dobu
7. http://www-01.sil.org/pacific/png/pubs/21542/Dobu_Phonemics.pdf
8. http://www-01.sil.org/pacific/png/pubs/21542/Dobu_Phonemics.pdf

Pärit leheküljelt "https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Dobu_keel&oldid=5268247"

Selle lehekülje viimane muutmine: 01:17, 6. aprill 2019.

Tekst on kasutatav vastavalt Creative Commonsi litsentsile "Autorile viitamine + jagamine samadel tingimustel"; sellele võivad lisanduda täiendavad tingimused. Täpsemalt vaata Wikimedia kasutamistingimustest.